

Din-historie- min historie- vores historie

At arbejde med modtagelsesklasser på museet

Tips og råd til museumsundervisere

Følgende materiale er et inspirationsskriv målrettet museumsundervisere og som indeholder tips og råd til arbejdet med modtagelsesklasser i museumsrummet. Materialet tager udgangspunkt i et lærings samarbejde mellem Museum Vestsjælland og modtagelsesklasser på Holbæk By Skole, afd. Absalon. Samarbejdet, som blev støttet af Kultur- og Skoletjenesten Midt- og Vestsjælland, har også mundt ud i det faste undervisningsforløb, *Din-historie- min historie- vores historie: en tidsrejse til modtagelsesklasser*, med tilhørende lærervejledning (<http://www.vestmuseum.dk/Undervisning.aspx>).

Følgende sider har til formål at give et overordnet indblik i målgruppen modtagelsesklasser, herunder didaktiske greb, der kan understøtte læring på museet for elevgrupper med differentierede kulturelle blikke og sproglige niveauer på dansk.

Lær din målgruppe at kende

Hvem går i modtagelsesklasser?

En modtagelsesklasse består af tosprogede elever fra forskellige steder i verden og med forskellige forudsætninger. Støt dig op ad klassens lærer og få en idé om, hvor eleverne kommer fra i verden og deres sproglige niveau på dansk ved booking af et forløb. Man kan møde klasser, hvor mange af eleverne er kommet til Danmark under lignende omstændigheder og fra samme områder i verden. Samtidig er der andre klasser, hvor elevernes modersmål og kulturelle baggrund er meget forskellige fra hinanden.

Modtagelsesklasser består som udgangspunkt af nye tosprogede elever med dansk som andet sprog, som har brug for støtte til at lære dansk, inden de kan deltage i skolens almindelige undervisning. Eleverne modtager basisundervisning i dansk som andet sprog samt de øvrige skolefag på deres klassetrin. En modtagelsesklasse må omfatte tre og, i nogle tilfælde, op til fem klassetrin, og det kan betyde, at aldersspredningen kan variere meget mere end i en almindelig klasse på samme trin.

Skolen opretter som regel en modtagelsesklasse, når de tager imod (eller forventer at skulle tage imod) mindst syv nye tosprogede elever, som har brug for sprogstøtte i dansk som andet sprog i al deres undervisning. For de fleste elever er det tilfældet, at det er "ved

deres første kontakt med det omgivende samfund og/eller gennem undervisning på skolen, at de lærer dansk".¹

Den måde skolerne arbejder med modtagelsesklasser på kan variere lidt fra kommune til kommune. Orienter dig med klassens underviser og evt. i linksene på den nedenstående litteraturliste.

Den pædagogiske redskabskasse

Som museumsunderviser er man vant til at tage et kig ned i den pædagogiske redskabskasse og finde de gode greb frem, når man skal imødekomme en bestemt målgruppe. Følgende er en række af tips og råd, som også kan gælde for almindelig undervisningspraksis, men som har vist sig at have særlig betydning for museets arbejde med modtagelsesklasser under det ovennævnte projekt:

1. *Hvad siger du?*

Særligt for et forløb med modtagelsesklasser er et bevidst fokus på museumsunderviserens kommunikation og ordvalg. Det er ikke ualmindeligt, at modtagelsesklasser oplever en sød og begejstret museumsunderviser, som helt ubevidst taler for hurtigt eller på for højt et sprogligt niveau til eleverne. Det kan til tider være svært at afkode, om gruppen forstår, hvad der bliver sagt, især hvis alle nikker og smiler høfligt.

- At kommunikere med børn, der har dansk som andet sprog, handler ikke kun om at forenkle sit talesprog. Når man underviser folkeskolebørn med dansk som modersmål, har eleverne allerede tilegnet sig et udvidet sæt af kulturelle referencer, ordsprog og faste udtryk i deres sprogbrug. Det er vigtigt, at den viden ikke tages for givet og bliver overført til ens arbejde med modtagelseselever. Elevernes lærer kan ofte give et godt indblik i elevernes sproglige niveau og evt., hvad man skal være opmærksom på sprogligt under forløbet.
- Det er vigtigt at skabe en balance mellem det at arbejde med nye ord eller begreber under et museumsforløb med modtagelsesklasser og samtidig sørge for, at eleverne kan følge med både sprogligt og indholdsmæssigt. Det er ofte nemmere sagt end gjort, selv om man er vant til at arbejde med mange forskellige målgrupper. Vær særlig opmærksom på dit sprogs stil og kompleksitet. Fx Begræns brugen af for mange idiomatiske udtryk*, slang, el. lign. med mindre det indgår som en del af undervisningen.
 - *Et idiomatisk udtryk er et udtryk, hvor billedsprog indgår som forklaring eller hvor forskellige ord i kombination kan få en overført betydning. Disse udtryk er helt almindelig i det daglige sprog, men kan skabe stor forvirring for en med dansk som andet sprog. FX *Det gik ned ad bakke for ham. Det kom bag på mig.*

¹ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=183352>; <http://www.emu.dk/modul/organisering-af-basisundervisning-tosprogede-elever>

- Kommunikér i enkelte sætninger og vær parat til at der kan forekomme lidt længere pauser i kommunikationsstrømmen, end man er vant til med en almindelig skoleklasse. Det tager ofte længere tid for modtageren at bearbejde og forstå hvad der bliver sagt og formulere sig på et fremmed sprog.
- Hvis man oplever, at man bliver misforstået gentagne gange, bør man overveje, hvilke ord der bliver brugt til at kommunikere budskabet. Hvor meget forhåndsviden eller indblik i den danske kultur eller det danske sprog kræver det, du siger fra modtageren? Støt dig op ad elevernes lærer for at finde frem til de gode formuleringer.

2. En god start- præsentation af museumsunderviseren og museet

Sørg for at der er tid til en god præsentation af dig som museumsunderviser, museet og undervisningsforløbet. Afhængigt af tidsrammen og gruppens størrelse kan det være en stor fordel at indlede et forløb med en enkel præsentationsrunde fra museumsunderviseren og eleverne.

Her kan eleverne præsentere sig selv på skift og evt. sige, hvor de kommer fra.
F.eks.:

Hej, Jeg hedder ...

Jeg kommer fra ...

Formålet med indledningen er både at skabe en sproglig succesoplevelse hos eleverne og skabe god stemning og tryghed i det nye læringsmiljø (museet). Derudover kan museumsunderviseren få et lille indblik i gruppens sammensætning og elevernes baggrunde. Gør gerne brug af genstande og visuelle hjælpemidler for at understøtte elevernes deltagelse i den indledende dialog og forståelse af forløbets overordnede fokus--om det er historiebegrebet, kunstbegrebet, naturvidenskabelige emner m.m.

3. Skriv ned, skriv ned, skriv ned

Det kan være en stor hjælp at tage en A3 blok med rundt under forløbet. Mundtlig dansk afviger meget fra skriftlig dansk, så det kan være en fordel, at museumsunderviseren både har mulighed for at skrive og tegne undervejs for at forklare nye ord eller begreber.

4. Parkér sprogtanten ved døren

Et museumsforløb skal være med til at understøtte elevernes sproglæring såvel som deres øvrige læring. De skal have mulighed for at bruge deres nytilegnede sprog og viden så meget som muligt i nye rammer uden for klassen. Undgå at der kommer for meget fokus på grammatikken eller den korrekte udtalelse, hvis ikke det indgår som en del af forløbet eller drejer sig om en fejl, der forhindrer forståelsen. For mange rettelser af små sproglige fejl undervejs kan have en negativ påvirkning af elevernes motivation til at bidrage i dialogen. Det kan være en fordel at tale med elevernes lærer inden forløbet og blive enig om en tilgang.

5. Sanserne og kroppen i spil!

Kropslige og sanselige oplevelser kan gavne læring for mange forskellige målgrupper. For modtagelsesklasser er inddragelsen af kropslighed, genstande og billeder særlig god til at understøtte dialog og beskrivelser.

Fx kan der inddrages enkle aktiviteter undervejs som at lukke øjnene og opleve et udstillingsrum med lugtesansen eller høresansen. Man kan også inddrage bevægelse, hands-on aktiviteter og lege i forløbet. For elever, som er ved at tilegne sig et nyt sprog, kan læring gennem oplevelse understøtte deres evner til at huske nytilegnede ord og begreber.

Litteratur og referencer

1. Hvis man vil lære mere om skolernes arbejde med modtagelsesklasser, findes der på Danmarks Evalueringsinstituts (EVA) hjemmesiden materialer og evalueringer af basisundervisning for tosprogede elever i modtagelsesklasser til download.

Fra EVAS hjemmesiden:

Fra oktober 2015 - maj 2016 gennemførte EVA en undersøgelse af kommuners og skolars arbejde med basisundervisning for tosprogede elever med særligt fokus på modtagelsesklasser. Undersøgelsen blev gennemført for Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling.

<https://www.eva.dk/projekter/2015/basisundervisning-for-tosprogede-elever-i-modtagelsesklasser>

2. Oplysninger om basisundervisning i dansk som andetsprog fra EMU <http://www.emu.dk/modul/organisering-af-basisundervisning-tosprogede-elever>
3. Inspirations og metodemateriale: *Kunsten at lære sprog. Inspirationsmaterialet.* Jesse-Lee Costa Dollerup og Tanya Lindkvist. Udgivet af Sorø Kunstmuseum og Kulturstyrelsen. <http://www.sorokunstmuseum.dk/undervisning/planlaeg-en-dag-i-soro/publikation-malrettet-sprogcentre>.
4. Læs mere om projektet på <http://kulturogskoletjenesten.ucsj.dk/afrapportering/>
5. For mere om Museum Vestsjællands undervisning og arbejde med modtagelsesklasser: <http://www.vestmuseum.dk/Undervisning.aspx>